

Betamax®

 NOVARTIS
ANIMAL HEALTH

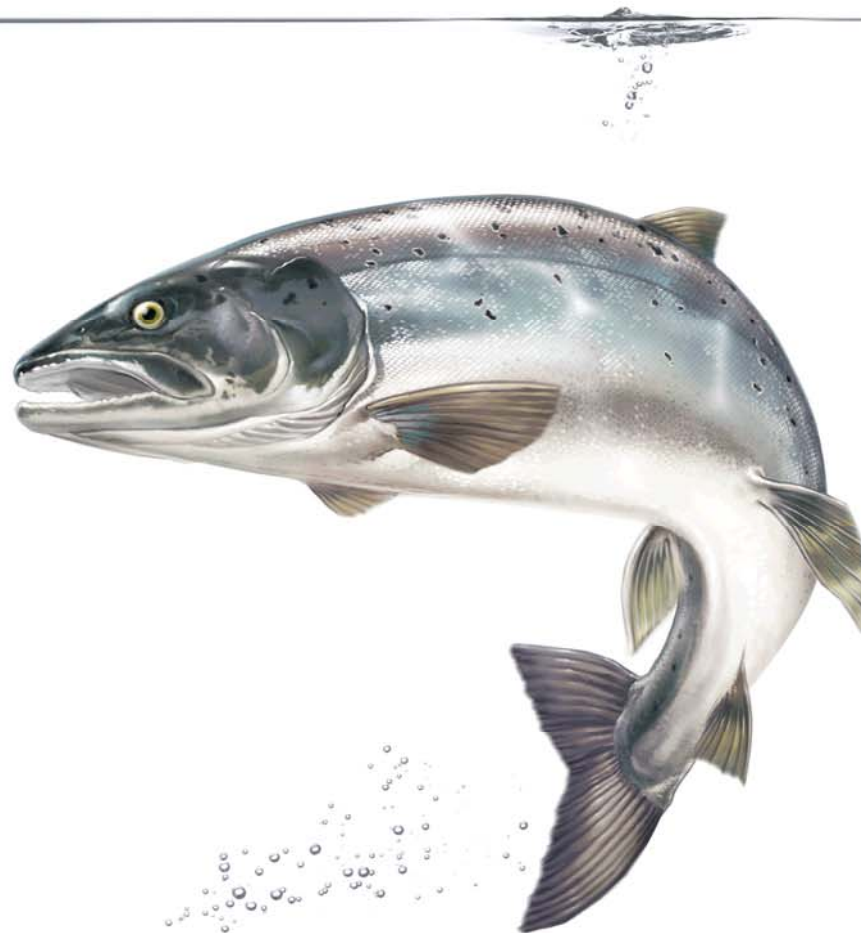
Leiv Aarflot

Novartis Norge AS

19. februar 2009

Hardanger Fiskehelsenettverk

LAKSELUS Kunnskap og utfordringar

EVERY OCEAN. EVERY FISH.

Kunnskap

Dagens kunnskap

- Livssyklus
- Levetid/utvikling av stadier ved ulike temperaturar
- Metode for resistensutvikling

Kva må vi vite meir om

- Rolle som vektor/smittespreiar
- Kostnad ved resistens
- Sjølve dynamikken rundt eit oppdrettsanlegg

Stikkord

- Lusebekjempelse er ein nøkkel når det gjeld fiskehelse og fiskevelferd

Dagens utfordringar

Storleik på lusepopulasjon

- Rask auke i antal lakseindivid skaper utfordringar
- Antal luseindivid per fisk er sannsynlegvis lågare enn nokon gong
- Tilhøvet til villfiskinteressene er avgjerande

Tilgangen til effektive bekjempelsesmetodar

- Bruk av leppefisk vil ha ei nedre smertegrense når det gjeld lusetal per fisk
- Vi ser ei gryande negativ utvikling når det gjeld resistens mot legemiddel
- Teknologiske framskritt har for lite fokus på biologi
- Forekomst av sjukdom vanskeleggjer behandling
- Vil strukturendringar ha positiv eller negativ påverknad?

Situasjon for legemiddel

Kva har vi forlatt

- Formalin
- Hydrogenperoksyd (?)
- Organofosfater (Neguvon, Nuvan, **Salmosan**)
- Kitinhemmarar (Ektobann, **Lepsidon**)
- Pyrethrum

Kva har vi

- Emamectin benzoat
- Pyrethroider
- Gamle slagerar (“Hits from the ’90s”)

Framtidig legemiddelstrategi

Gamle produkt som vi leitar fram igjen

- Det var ikkje utan grunn at vi forlet dei for nokre år sidan
- Produkta har ikkje endra seg sidan sist
- Dei kan vere eit supplement i ein vanskeleg situasjon

Eksisterande produkt

- Bruke dei på rett måte og etter ein vekslingsstrategi, stelle pent med dei
- Finne nye metoder, bruksmåtar og strategiar

Nye produkt og/eller vaksiner

- Ikkje ha overdrivne forestillingar om nye aktive stoff eller effektive vaksiner dei første åra. Lange screeningsprosessar og lang utviklingstid/godkjenningstid

Cypermethrin

Tilhører gruppa av syntetiske **pyrethroider** brukt til å kontrollere arthropoder (leddyr) i helsevesen, private heimar, landbruk og akvakultur

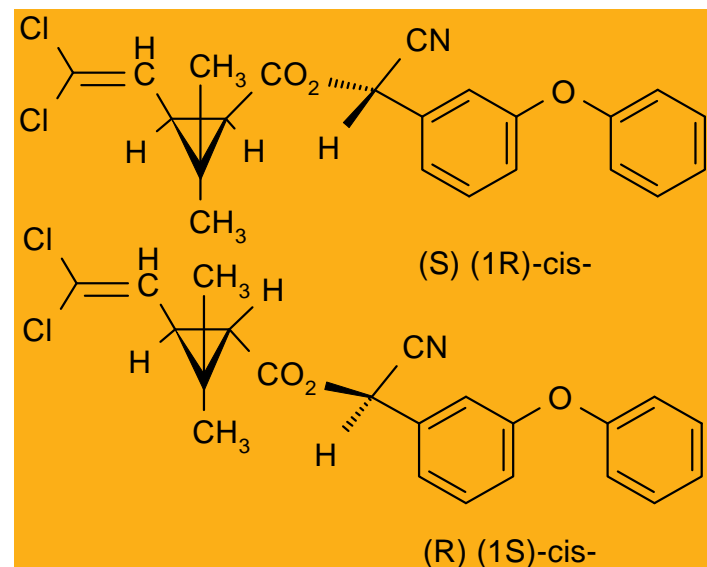
Pyrethroider er **esterar**, syntetiske forbetringar av naturlege pyrethriner. Cypermethrin er ein ester av krysantemumsyre (ester oppstår etter reaksjon mellom ei syre og ein alkohol)

Dei kan bestå av kombinasjonar av både **geometriske** og **optiske isomerar**

Cypermethrin er ei blanding av 8 isomerar, grupperte som 4 cis- og 4 trans-isomerar (hos Betamax i eit forhold **80cis/20trans**), der cis er den mest effektive isomergruppa.

Cypermetrin, virkemåte

Medfører ein langvarig forlengelse av den normalt midlertidige auken i natriumpermeabiliteten i nervemembranen ved eksitasjon, noko som resulterer i langvarige sendingar av repetitive impulsar i sanseorgana og ei undertrykking av impulsar i nervefibrane.

Resistens

Utvikling av resistens generelt

- Utvikling av ein stamme som overlever ein dose som er letal for majoriteten av individa i ein normal populasjon
- Resistensratio <10 er redusert følsomheit, resistensratio > 10 er resistens
- Terapeutisk bredde er forholdet mellom dose som drep parasitt og dose som drep vert

Bioassay

- Metodikk for påvisning av resistens hos lakselus, diverse nivå av undersøkelsen med ulik grad av sikkerheit for resultat

IPM (Integrated Pest Management)

- Kjent strategi frå landdyr, val av middel og tidspunkt er strategisk og ikkje nødvendigvis eit resultat av påvist problem

Resistens mot pyretroider

Endra oppførsel hos parasitten som medfører mindre eksponering

- Ikkje aktuelt eller påvist for lakselus

Redusert penetrasjon av kjemikaliet gjennom parasittens overflate

- Heller ikkje aktuelt, gir neppe meir enn 3x nedgang i sensitivitet

Auka metabolisering av kjemikaliet hos parasitten

- Auka aktivitet av monooksygenaser, vanleg årsak

Insensitivitet i målområdet (“knockdown” resistens)

- Mutasjonar i genet som kodar for kanalproteinet i Na-kanalane

Badebehandling

Kvifor badebehandle

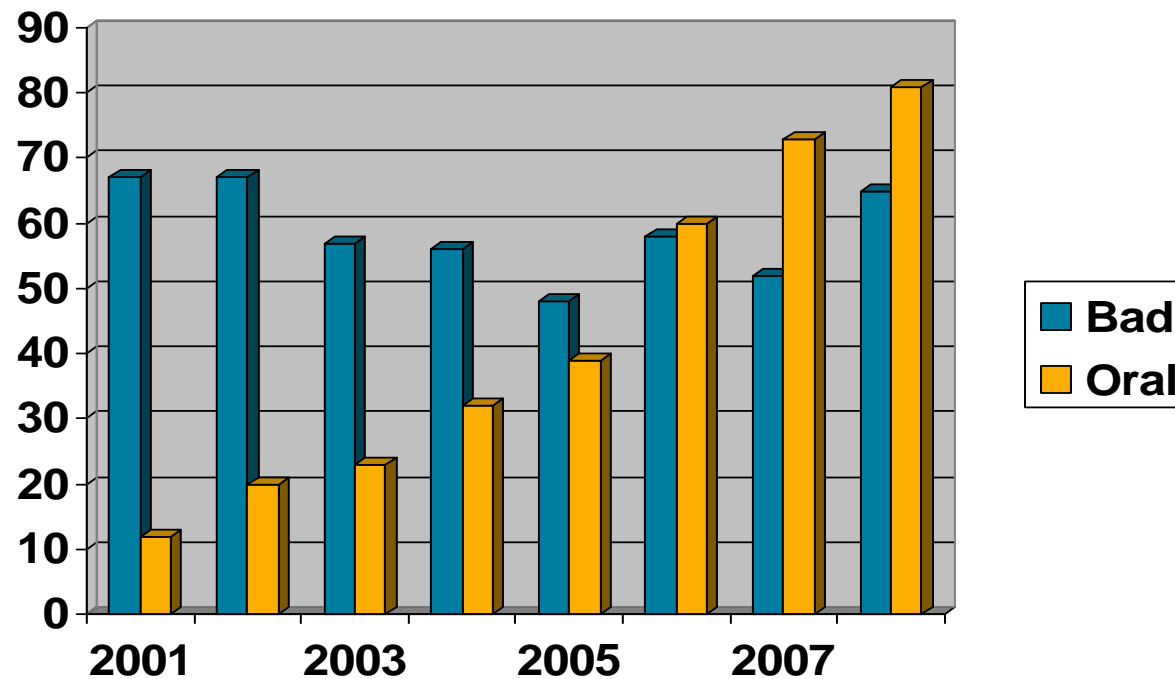
- Fisken er stor og det er uforholdsmessig kostbart å oralbehandle
- Fisken har allereie mottatt oralbehandling(ar)
- Fisken har lite eller ingen appetitt
- Det er påvist eller mistanke om resistens mot orale middel

Utfordringane ved badebehandling

- Avgrensing av behandlingsvolumet (opplining, skjørt, presenning)
- Straumforhold
- Oksygen og temperatur
- Fiskens helsetilstand
- Resistensforhold

Bad: Relative verdier

Oral: Absolutte verdier

Prosjekt

Informasjonskampanjen 2009 (Veterinærinstituttet Oslo)

- Industrien, legemiddelprodusentar, FHL, fiskehelsetenester, fôrprodusentar
- Lage ein “best practice” for lusebehandling
- Særutgåve av NFO i mai

Badebehandlingsgruppe (Veterinærinstituttet Trondheim)

- Legemiddelprodusentar, produsentar av skjørt/presenning, FHL, industrien
- Behandlingsmetodikkar
- Presenningtyper, utdoseringsystem
- Fordeling av produkt
- Fiskens oppførsel

Takk for meg!

EVERY OCEAN. EVERY FISH.

Betamax®